

Besvimer man under vand, drukner man

af Julie Clausen

Undervisningsmateriale af Malene Kær

Dette undervisningsmateriale beskæftiger sig med romanen *Besvimer man under vand, drukner man*. Romanen er skrevet af Julie Clausen og er udgivet i år 2021. Det er en ungdomsroman, som skildrer både glæderne ved ungdomslivet såvel som de udfordringer, hemmeligheder og valg, unge kan komme til at møde. Med sine synsvinkelskift har romanen både en kvindelig og en mandlig hovedperson – og begge karakterer er præget af en anderledes opvækst, der udfordrer dem i det skjulte og alligevel kommer til syne.

Før du for alvor begynder læsningen, skal du lave før-læsnings-opgaver, der klæder dig på til at bevæge dig ind i romanens univers. Opgaverne i dette undervisningsmateriale behandler i høj grad karaktererne og måden, de er fremstillet på. Læg derfor godt mærke til detaljer vedrørende deres personlighed og udvikling, når du læser løs!

FØR du læser

1. Bogens titel

- a. Fordyb dig først i bogens titel: "*Besvimer man under vand, drukner man*". Tal sammen to og to og opdigt sammen tre scenarier, der handler om at besvime under vand. Hvordan bliver man bragt i den situation? Hvor kunne det være henne? Hvem kunne man være sammen med?
- b. Hvilken stemning slår titlen an, og hvilke forventninger om indholdet giver den dig?

2. Bagsideteksten

- a. En bagsidetekst er én af de paratekster, der findes uden på de fleste romaner. Bagsideteksten sætter dine tanker om indholdet i gang, før du begynder at læse. På bagsiden præsenteres du for de to hovedpersoner, Anna og Jonas. Skriv fem tillægsord til dem hver især ud fra dit umiddelbare indtryk. Selvom de oplysninger, du får, er sparsomme, kan de give dig et forhåndsindtryk, som du vil møde dem med i romanens begyndelse. Se, om du kan indramme både deres ydre og indre personlighed.

Anna er sikkert ...

Jonas er sikkert ...

3. Prolog

Læs prologen højt for dig selv. Tal sammen to og to: Ændrer den jeres indtryk af Jonas' karakter?

"Følelsen af dem, vi er, stammer fra det, vi husker."

- Hvad mener Jonas med det?
- Genkender du dét fra din egen hverdag? Er du enig eller uenig?

Du skal nu læse romanen. Rigtig god læselyst!

IMENS du læser

Når du skal analysere en roman, vil du altid selv skulle overveje, hvad der er vigtigt at tage fat på. I dette materiale finder du forslag, som kan hjælpe dig på vej, men tilføj gerne selv flere lag i din analyse.

Besvimer man under vand, drukner man har to skiftende synsvinkler og dermed to fortællerstemmer. Hovedpersonerne er umiddelbart meget forskellige, men da deres veje først krydser hinanden, er de nærmest uadskillelige. Derfor er det interessant at lade det analytiske blik falde på, hvad der adskiller dem - og hvad der samtidig gør, at de tiltrækkes af hinanden.

Fysisk miljø og personkarakteristik

- I romanens begyndelse betragter Jonas verden på afstand. Hvad er det for en verden, han ser? Hvordan er han en del af den, og hvordan står han udenfor?
- Da Anna og Jonas møder hinanden for første gang på s. 26, spørger hun ham: "Hvem fanden går rundt med engangshandsker og vådservietter i tasken?" Hvordan opfatter Anne Jonas? Hvad kan du tolke ud af hendes møde at tale til ham på? Beskriv begge karakterer med særlig vægt på deres roller på gymnasiet.
 - o Saml alle de oplysninger, du får om dem. Opdel oplysningerne i "på linjerne" og "mellem linjerne".
- Sammenlign de to hovedpersoner. Lav en fyldestgørende liste over deres forskelle og deres ligheder. Henvis til tekststeder i bogen, når du omtaler noget specifikt.
- Hvem af de to personer har du størst sympati for? Hvem går igennem den største personlige udvikling? Begrund dit svar med ord eller tekstpassager fra romanen.

Komposition

Romanens komposition gør, at du som læser på skift inviteres ind bag de to karakteres øjne. Du lærer dem at kende lidt efter lidt og får kendskab til, hvordan de betragter hinanden.

- Argumentér for, om romanens komposition kan sættes ind i berettermodellen eller ej.
- Er handlingsforløbet lineært (kronologisk) eller opbrudt? Giv eksempler på enten kronologi eller tidsspring/flashback mv.
- Overvej, hvad synsvinkelskiftene gør for din læseoplevelse og dit kendskab til Anna og Jonas.

Psykisk miljø

Jonas og Anna er begge præget af deres opvækst, som ikke har været uden udfordringer.

- Beskriv: Hvilke konflikter har de været i? Hvordan kommer udfordringerne til syne i deres ungdomsliv?
- Hvilke mål har Anna og Jonas? Hvad vil de gerne opnå med deres leg, som gør, at de ikke kan stoppe igen?

Hvordan udvikler Jonas og Anna sig undervejs? Notér tegn på, at de bliver klogere, ændrer status, nærmer sig voksenlivet og ændrer holdninger.

- Har deres arv og miljø en rolle i, hvordan de er?
- Begge karakterers psyke har været udfordret i løbet af deres opvækst. Overvej, hvorfor det kommer til udtryk, som det gør?

Den dybere analyse

Du har nu analytisk bevæget dig tættere på romanens handling, dens opbygning og dens karakterer. Træd et par skridt tilbage og betragt romanen mere overordnet

- Find to punkter, hvor du oplever, at romanen minder om noget, du tidligere har læst
- Find to punkter, hvorpå den har givet dig en ny form for læseoplevelse
 - o Er det i sproget, i tematikken, i budskabet, i karakterernes liv i øvrigt, deres relationer med andre, deres udfordringer med at spise, vaske hænder ...
 - o Brug herefter dine analytiske kompetencer til at finde tekststeder i bogen, der fortæller noget om det sted, du finder interessant. Gem det til den fælles gennemgang på klassen. Gør dig overvejelser over, hvorfor netop de steder i teksten er særligt interessante. Hvorfor de giver romanen karakter af at være noget særligt – for dig.

Idéer til tekststeder, du kan give dig i kast med at bore analytisk i:

Tekststeder, der siger noget om Jonas' personlighed:

- Kapitlet "Slimede kartoffelsnegle" s. 30-32
- Kapitlet "Perfekte formeringsbetingelser" s. 36-40

Tekststeder, der siger noget om Annas personlighed:

- Hendes planlægning af hævn s. 63 og frem
- Hendes overvejelser om egne grænser for legen og forholdet til sin mor s. 67

Tekststeder om ændringer i deres relation:

- Tavsheden s. 70, nederste afsnit s. 71
- Valget mellem Jonas og Christoffer s. 80-84 – overvej: Hvorfor er hun i tvivl?

Overvej om ét af stederne kan karakteriseres som værende romanens *Point of no return*. Find gerne selv et bud på romanens PONR.

EFTER læsning - refleksioner

Tag afsæt i romanen og debattér følgende påstande i klassen med afsæt i romanen:

- *Der er altid en årsag til, at folk er som de er*
- *For at finde sine grænser må man udfordre dem*

Hvilke andre påstande lægger romanen op til at debattere?

Både Jonas og Anne er underkuet af henholdsvis deres far og søster. Det kan føre til hævngerrighed, som kan være svær at udmønte i løbet af et ungdomsliv.

- Hvem af Anna og Jonas er den mest grænsesøgende?
- Hvem af dem forstår sig bedst på egne grænser?

- Hvad er det, der driver Anna? Genlæs s. 158-160 og s. 162 midterste afsnit.

Fra s. 170-177 bliver det tydeligt, at Anna kæmper med bulimi.

- Hun siger til Jonas: "Terapi," sagde jeg. "Det er derfor, vi gør det, ikke?" Hvad mener hun?
- Hvordan kan det at kaste op være en form for terapi? Undersøg spiseforstyrrelsen bulimi og bliv klogere på dens karakteristika.
- På s. 198-199 tænker Jonas igen på episoden på toilettet på gymnasiet. Hvad mener han, når han øverst på s. 199 overvejer: "Det var det, at hun havde gættet, at jeg vaskede hænder, det at hun regnede med, at jeg lavede noget ude på det toilet, som ikke var normalt. Hvordan kunne hun overhovedet gætte det? Fordi hun vidste, hvordan det var?" – Hvorfor er Annas spiseforstyrrelse med til at føre dem sammen? Har du kendskab til relationer i dit eget liv, der er dannet under lignende omstændigheder?

Afslut romanarbejdet med en fælles klassesamtale, som samler op på ovenstående. Notér først dine egne overvejelser:

- Hvilke temaer er på spil i romanen?
- Hvilket budskab ønsker forfatteren, Julie Clausen, at formidle?
- Hvilke andre værker kan du perspektivere til?
 - o Måske du kender andre ungdomsromaner, der behandler samme tema? Samme budskab?
 - o Hvis du kender Jane Tellers "Intet" eller "Noget dumt" af L.O.C kan det være bud på perspektiveringstekster, men du kan selv finde mange flere.

Skab et produkt

Forestil dig, at Jonas og Anna kontakter hinanden efter romans afslutning via deres telefoner. Hvem kontakter hvem? Hvad skriver de? **Brug TextingStory** (eller lignende app/program) til at genskabe deres samtale.

Del jeres historier i klassen.